

กิเลสยกหาง

พระอาจารย์สงบ มนสฺสณฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราได้เป็นสาวกสาวกะ ผู้ได้ยินได้ฟัง ถ้าได้ยินได้ฟังแล้วเป็นประโยชน์กับเรา มันจะเตือนให้ชีวิตของเรา มีหนทาง มีเส้นทางของชีวิต

ถ้าเส้นทางของชีวิต ชีวิตนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา สอนถึงการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายไป ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถ้าชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วที่สุดแล้วมันคืออบาทสิ่งใดต่อไป

แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ไม่มีอำนาจวาสนา เห็นไหม คนเรา เป็นชาวพุทธๆ ชาวพุทธที่ทะเลียนบ้านมากมายมหาศาล สิ่งที่น่ากังวลใจและน่าเสียใจมาก ลูกศิษย์ลูกหาของพระกรรมฐาน ลูกศิษย์ลูกหาของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นที่ท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมาไกล จนตรอกจนมุมขึ้นมาแล้วก็ทิ้ง ทิ้งสิ่งนี้ไป ทนความทุกข์ความยากไม่ได้

ทนความทุกข์ความยากไม่ได้ คิดว่าออกไปทางโลกจะไปประสบความสำเร็จในชีวิต มันก็จะไปทุกข์ไปยากมากกว่านี้ มากกว่านี้เพราะอะไร เพราะทางโลกเขาไม่มีศีลไม่มีธรรมใจ ถ้าไม่มีศีลไม่มีธรรม มันมีแต่การหลอกลวง มีแต่การเอาวัดเอาเปรียบ มีแต่การแข่งขัน

แต่ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราเป็นลูกศิษย์กรรมฐาน แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้ามีสิ่งใดที่มันขาดตกบกพร่อง หมู่คณะฯ ไง หมู่คณะเขาก็ดูแลเจือจางกัน แต่ถ้าเวลาหัวใจที่มันว่าเหว หัวใจที่มันทุกข์มันยากไง สิ่งที่มันจะจุนเจือๆ จุนเจือก็ด้วยศีลด้วยธรรมของตนเองไง

เวลามันตกทุกข์ได้ยากนะ ทางโลก ทางโลกเขาเวลาเขาตกทุกข์ได้ยาก เขาจนตรอกจนมุมไง ถ้าเป็นทางรัฐ เขาก็รัฐสวัสดิการ เขาช่วยเหลือเจือจาง แต่กว่าจะถึงรัฐสวัสดิการ คนที่ไม่รู้ไม่เห็นนะ ทุกข์ยากเจียนตาย

ฉะนั้น ลูกศิษย์กรรมฐานๆ เวลามันจนตรอกจนมุมแล้วกรรมฐานมันวนลื้อ เห็นแล้วมันน่าสังเวช แต่มันก็เป็นกรรมของสัตว์ไง ถ้าเป็นกรรมของสัตว์ๆ

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าทะนุถนอมขนาดไหน เขาไม่มีน้ำใจและไม่รู้จักสิ่งใดถูกต้องชอบธรรม เขาก็จะตีรวนอยู่อย่างนั้นนะ แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีอำนาจวาสนานะ มันจะรู้สึกนึกคิดได้ขึ้นมาบ้าง ถ้ามันรู้สึกนึกคิดขึ้นมาได้

กิเลสมันขหาง กิเลสมันขหางนะ

เวลาเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้ามีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันเพราะเหตุใดละ

เวลาเกิดมา พระโพธิสัตว์ๆ ก็มีกิเลสค้นหาเหมือนกัน มีอวิชชาคือความไม่รู้ ถึงได้มาศึกษาค้นคว้าไง ถ้าศึกษาค้นคว้าขึ้นมา เพราะว่าคนเกิด คนเกิดมันยืนยันว่ามีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก

ถ้ามีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก คำว่า “กิเลส” ทำให้เราขะเขย่ง ให้เราไม่เห็นว่ามันเป็นสิ่งที่น่ากลัว สิ่งที่ไม่น่าจับต้อง แต่มันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นข้อเท็จจริงเพราะอวิชชา เพราะความไม่รู้อันนั้น เพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยากให้จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา ลูกศิษย์กรรมฐานๆ ใด ถ้ายังมีอำนาจวาสนาอยู่ เขาจะสร้างคุณงามความดีของเขา ถ้าสร้างคุณงามความดีของเขา เส้นทางของชีวิตของเขา นี่ไง พระโพธิสัตว์ๆ ใด สร้างอำนาจวาสนามา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย

อำนาจวาสนาเต็ม เต็มแล้วเวลามาจุดใจ มาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไง เวลาไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันจะเริ่มสิ่งใด

ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมาล้มลุกคลุกคลานมามากมายขนาดไหน นี่คืออำนาจวาสนาของพระโพธิสัตว์นะ สร้างคุณงามความดีมาขนาดนั้น เวลาตั้งใจแน่วแน่ว่าจะเอาจริงเอาจัง ๖ ปีล้มลุกคลุกคลานมา ทำทุกรกิริยาต่างๆ เพื่ออะไร ก็เพื่ออยากจะพ้นจากทุกข์นี่ไง เพื่ออยากจะให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้าถึงที่สุดแห่งทุกข์

แต่การกระทำไป สิ่งที่ทำอยู่ สิ่งที่เป็นแสวงหากับเจ้าลัทธิต่างๆ นั้นนะมีกิเลสเจือปนมาในหัวใจของตนหรือไม่

มี มีเพราะความลึกลับสงสัย

แต่ด้วยอำนาจวาสนา อุทกดาบส อาฬารดาบสไง “เจ้าชายสิทธัตถะมีความสามารถ มีความรู้เท่าเรา เสมอเรา ได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ เป็นอาจารย์สอนได้”

ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เวลาครูบาอาจารย์ยกย่องแล้ว ครูบาอาจารย์รับประกันแล้ว ให้เป็นผู้อบรมบ่มเพาะ ให้เป็นผู้สั่งสอนได้

เจ้าชายสิทธัตถะไม่สนใจ ไม่สนใจแล้วไม่เอา เพราะอะไร เพราะว่าตัวเองรู้ อยู่ ตัวเองรู้ อยู่ว่า สิ่งที่เป็นที่ไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มีเป้าหมายอยู่แล้ว ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วมันมีอะไรบอกละ มีอะไรเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจดวงนี้

เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาเกิดมาก็รู้ๆ อยู่เกิดมา แล้วก็ปรารถนาจะไม่เกิดๆ แล้วเอาอะไรมาจะไม่เกิดละ เพราะมันไม่มีสิ่งใดบอก ไม่มีสิ่งใดเป็นการยืนยัน

ได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ ถ้าเป็นอภิญญามันรู้เรื่องฌานโลกีย์ เรื่องโลกทั้งหมดนะ รู้ เป็นไปได้ แต่ปัญญาในพระพุทธศาสนาคือปัญญาทวนกระแสกลับเข้าไปสู่ใจของตน เข้าไปสู่ภวาสวะ เข้าไปสู่ภพ เข้าไปสู่จิตดวงนั้น

แล้วสิ่งที่ว่าเวลาสมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ เวลาทำแล้วมันไปไหนล่ะ

ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ กิณัจญญายตนะ วิญญูณัญญายตนะ เนวสัณญานาสัณญายตนะ เวลาเจริญงอกงามขึ้นไป มันสูงขึ้นไปไง เวลาถอยกลับลงมา เวลามันมีกำลังของมัน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่เขาทำเขารู้

แต่คนที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เริ่มต้นใหม่ๆ ขึ้นมาทำอะไรไม่เป็น แล้วถ้าทำสิ่งนี้มันก็มีมหัศจรรย์ใจ แต่ความมหัศจรรย์นี้มันเป็นของสมมุติ อารมณ์ก็สมมุติ มันสมมุติขึ้นมาให้มันเป็นจริงขึ้นมา แล้วมันเป็นจริงๆ ขึ้นมานั้นแหละ แล้วก็กำลังของมันนั้นแหละ แล้วเวลามันเสื่อมละ

ถ้าจะทำสิ่งใด ตั้งเป้าหมายไว้ แล้วเข้าสมาบัติ เวลามันเจริญขึ้น กำลังมันมีเพียงพอแล้ว สิ่งที่เราตั้งแล้วไปได้หมดละ ทำได้หมดละ

สิ่งที่ทำ ทำแล้วได้อะไรล่ะ

เจ้าชายสิทธัตถะ เขายกย่องสรรเสริญขนาดไหน ไม่เอาๆ เวลาเอาจริงๆ ขึ้นมา อาสวัคชญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง นี่!

ไฉ่ว่านั่นก็กิเลส กิเลสมันจองหองพองชน กิเลสมันจะชูหาง

เอ็งไม่เคยเห็นหน้ามันก็แล้วกันแหละ ถ้าวันไหนเอ็งเห็นหน้ามัน เอ็งรู้เท่าทันมัน มันจะสลดสังเวช

แต่นู่นนั่นก็กิเลส นี่ก็กิเลส

ก็มันเป็นกิเลสจริงๆ ใจ ก็มันมีอยู่จริงๆ ของมันตามข้อเท็จจริงใจ ถ้ามันมีอยู่จริงๆ ตามข้อเท็จจริง อะไรเกิดมา สิ่งที่เกิด อะไรพาเกิด แล้วสิ่งที่เกิดมาแล้ว อวิชชาความไม่รู้มันนั้นนะ แล้วไม่มี

สิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา แล้วจะให้มันสิ้นกิเลสไป ให้มันมีความสุขตามความเป็นจริงใน พระพุทธศาสนา มันเอามาจากไหน

ที่มันจะเป็นไปได้ มันก็เป็นไปได้จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมนี้แหละ ถึง มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรมฯ พระธรรมนี้สั่งจะความจริงแล้ว เสวยวิมุตติสุขฯ

๖ ปีให้เขาพาเร่ร่อนไป ถ้าจะทำฝึกหัดปฏิบัติด้วยตัวเองก็ยังไม่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เวลา เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ฉันทอาหารของนางสุชาดาแล้ว “ถ้าเรานั่งคีนี่แล้วถ้าไม่สำเร็จจะนั่งจนตาย”

สุดท้ายแล้วกิเลสตาย พอกิเลสตายขึ้นมา วิมุตติสุขฯ ไง มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับพระธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมฯ กราบสังฆธรรมอันนี้ กราบสังฆธรรม ปัจจุตตัง สันทิฎฐิโก ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุตติสุขตามข้อเท็จจริงนั้น

เวลาเทศนาว่าการครั้งแรก ปัญจวัคคีย์ไ้ ได้พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม สงฆ์ องค์แรกของโลก มันเป็นการยืนยันไ้ เป็นการยืนยันว่า อริยสังข์จะความจริงนี้ เป็นข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริง ผู้ที่ทำได้จริงมันจะเป็นสังข์จะเป็นความจริง

ผู้ที่ยังฟังแล้วทำไม่ได้จริง เห็นใหม่ ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ได้มา ๑ อีก ๔ ยังไม่จริง ฟังเหมือนกัน อยู่ในที่เดียวกัน เวลาอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีมาด้วยกัน แต่เป็นจริงเป็นจัง ขึ้นมา เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจพระอัญญาโกณฑัญญะเท่านั้น นี่เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาไ้ มันมีเหตุมีผลของมัน แล้วถ้ามีเหตุมีผล “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” แสดงว่า เป็นการยืนยันว่า พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม

ถ้าเป็นธรรมฯ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมฯ กราบธรรมทั้งวิมุตติสุขนะ บุคคลคู่ที่ ๔ นะ

นี่มันบุคคลคู่ที่ ๑ ไ้ แต่เป็นคู่ที่ ๑ มันก็เห็นข้อเท็จจริงระหว่างโลกที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าไปพระภรรยาเห็นมา ๖ ปีนั้นนะ อุทกดาบส อาฬารดาบส สมาบติ ๖ สมาบติ ๘ นั้นนะ เดียวถึย นิครนถ์มากมาย แล้วมันเป็นจริงเป็นจังมาตรงไหน มันมีอะไรเป็นจริงเป็นจัง แล้วถ้าไม่จริง มัน

เป็นกิเลสใหม่ แล้วชู้หางใหม่ แล้วพองชนใหม่ เจ้าลัทธิต่างๆ พองชนใหม่ ชู้หางใหม่ ชู้หางพองชน
ทั้งนั้นแหละ

แล้วถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราศึกษาค้นคว้าของเราขึ้นมา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา
เรามีสติปัญญาขึ้นมา ถ้าฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงขึ้นมา มันจะสงบเข้ามาในหัวใจของตน ถ้า
เป็นความจริง

ถ้าไม่เป็นความจริงไง ศึกษาค้นคว้ามาแล้วชู้หาง พอชู้หางๆ ขึ้นมา ชู้หางขึ้นมาแล้วมันเป็น
อะไรล่ะ กิเลสชู้หาง มันก็เป็นทิวฐิมานะอันนั้นไง

เวลาถ้ามีสติมีปัญญาเท่าทัน ด้วยสติด้วยปัญญา ถ้าเป็นธรรมๆ ก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ
เวลามันเท่าทันขึ้นมา หางมันตกเขียว

เราทำได้ไว้ ถ้ารู้เท่าไม่ถึงการณ์ มันก็ทำด้วยความไม่รู้ของเราด้วยเต็มกำลังของเรานะ แต่
ถ้ามีสติปัญญามันเท่าทันขึ้นมา มันเท่าทันอารมณ์ความรู้สึกอันนี้ แล้วถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมา จาก
ที่มันชู้หาง มันหางตก หางตก พอมันหางตกขึ้นมามันเกิดสังเวช ถ้ามันเกิดสังเวช นี้ใจดวงนั้นนะ

เวลาหลวงปู่มั่นท่านพูดไป “จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก”

จิตถ้ามันมีทิวฐิมานะของมัน มีเวรมีกรรม เวลามันเป็นวาระของมัน มันชู้หางนะ มัน
อหังการ มันทำแต่ความผิดพลาดในหัวใจของตนโดยตนเองไม่รู้ เพราะอะไร เพราะเวลาคนส่วน
ใหญ่ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คำว่า “กิเลสๆ” มันฟังแล้วมันน่าเบื่อหน่าย แล้วกิเลสมันเป็นอย่างไร

ไ้ว่ากิเลสเป็นน่าเบื่อหน่าย แล้วเวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นกิเลส ถ้าเรามีความโลภ ความโกรธ ความหลง เราก็ชี้มันว่าสิ่ง
นั้นเป็นกิเลสๆ

มันเป็นกิเลสตรงไหน มันเป็นกิเลสมันเป็นที่อารมณ์ แล้วมันเป็นชื่อของกิเลสไง แล้วเราก็
เหมารวมของเราไป แล้วถ้าสติปัญญาไม่เท่าทันนะ มันก็ชู้หางเลยล่ะ

เวลาที่มีสติปัญญาเท่าทันมัน นี่คือปัญญาอบรมสมาธิไว้ มันเป็นความชั่ว เป็นความชั่วร้าย เป็นความลุ่มหลง เป็นความเห็นผิด เป็นความขาดสติ ถ้าเท่าทัน หางตกเขียว หางตกเลยแหละ พอหางตกขึ้นมามันก็สังเวชๆ สังเวชเป็นครั้งเป็นคราวของมันไปอย่างนั้นนะ ถ้าคนที่ฝึกหัดปฏิบัติของเขาขึ้นมา

ถ้ามันไม่เป็นความจริง เพราะเขาไม่รู้เห็นกิเลส แล้วการประพฤติปฏิบัตินั้นเป็นมิจฉาทิฎฐิความเห็นผิดโดยกิเลสมันขูหาง เวลาขูหางขึ้นมามันก็จุดกระชากลากไปให้ล้มลุกคลุกคลานอย่างนั้นนะ ถ้าเวลาปัญญามันเท่าทัน มันก็หางตก

เวลามันหางตก เวลาถ้ามันรุนแรงขึ้นไป มันถึงกับชี้แตกเลยละ ชี้แตกเขียวแตกเพราะมันหางตก มันเศร้าใจของมันไง แต่มันเป็นข้อเท็จจริงตรงไหน นี่มันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งสิ้นไง ถึงว่าไม่รู้จักกิเลส ไม่เห็นกิเลส แล้วก็ขยะแขยง แล้วมันก็น่าเบื่อหน่าย ใ้อโน้นก็กิเลส ใ้อนี้ก็กิเลส

ก็มึงไม่เคยเห็นมันนะ มึงไม่เคยเห็นมัน แล้วมึงก็ทำให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาไม่ได้ด้วย

แล้วถ้ามึงทำเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาได้ด้วยนะ เวลาพระกรรมฐานๆ เวลากิเลสมันยกหาง เวลาฝึกหัดปฏิบัติไ้ วงกรรมฐานๆ เราก็เป็นศิษย์มีครูไ้ เราก็ลูกศิษย์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เหมือนกันด้วยกัน ทำมาปฏิบัติมาด้วยกัน แล้วก็ยกหาง พอมันยกหางนะ มันก็ดันทุรัง ปฏิบัติไป ด้วยการดันการเดา ด้วยการดันทุรังของตน ดันทุรังไปอย่างนั้นนะ ไม่มีสิ่งใดเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา

ถ้าไม่มีสิ่งใดเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา มันก็ดันทุรังของมันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วปฏิบัติก็ปฏิบัติไม่ เป็นไ้ ทำสมาธิไม่เป็นก็ทำสมาธิไม่ได้ ก็ดันทุรังว่ามันเป็นธรรมๆ ก็ได้ดันทุรังไ้ ใ้อทฤษฎีนั้นนะ ปริยัติมันเป็นธรรมะกระดาษ ใ้อของเราเป็นธรรมะข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริง เวลามันยกหาง มันเป็นธรรมขึ้นมาตรงไหนบ้าง

ถ้ามันจะเป็นธรรมของเราขึ้นมาจะ มันจะศีลมีธรรมในหัวใจของตน ถ้ามันมีศีลมีธรรมในหัวใจของตน มันฝึกหัดปฏิบัติได้ข้อเท็จจริงของตนขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของท่านมาแล้ว

เวลานั่งสมาธิไปก็นั่งหลับทั้งนั้นนะ จะเป็นสมาธิบ้างก็นั่งแช่ แช่สมาธิ มีจิตทั้งนั้นนะ มันถึงไม่เห็นกิเลสใจ

คำก็กิเลส สองคำก็กิเลส แล้วธรรมะมันอยู่ไหนล่ะ

ธรรมะก็มีการศึกษาของเราเนี่ยแหละ ถ้าศึกษาขึ้นมา ศึกษาในภาคปริยัติ เป็นภาคปริยัติ ขึ้นมาก็มีทฤษฎีมานะว่าเป็นปัญญาชน ให้อพวกนั้นพวกไม่มีการศึกษา ให้อเรามีการศึกษา เรามีความรู้มาก

รู้มาก ทรงจำธรรมวินัยทั้งนั้นนะ ชูหางเขียว แล้วถ้ามีสติมีปัญญาเท่าทันได้เมื่อไหร่ หางตกหางตกเพราะว่าถ้ามีสติมีปัญญาแล้วมีอำนาจวาสนา

แต่คำว่า “อำนาจวาสนา” จริตนิสัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ “เราเป็นผู้วาสนา น้อย อายุแค่ ๘๐ ปี”

๔ อสงไขยไป ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย อำนาจวาสนาสร้างมามากน้อยขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ไว้ใจ พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ภายภาคหน้า ๑๖ อสงไขย แปรเดือนปี เวลาสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริง เพราะอะไร

อนาคตังสญาณ ปิดตาทำไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้เห็นทั้งนั้นนะ แล้วเวลา มาพูดเปรียบเทียบใจ “เราวาสนาน้อย อายุ ๘๐ ปี”

คำว่า “วาสนาน้อย” วาสนาน้อยมันก็เรื่องเวล่ำเวลาเท่านั้นนะ แต่ว่าเวลาตรัสรู้เป็นองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันจะมาวาสนาน้อยตรงไหน

อำนาจวาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธกิจนะ กิจขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอจินไตย อจินไตย เราจะมีความรู้เทียบเคียงหรือว่ารู้ถึงภาระหน้าที่ขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นไปไม่ได้ เป็นอจินไตย พุทธกิจ กิจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า

เพียงแต่ที่เราเทศนาว่าการ เพราะเราศึกษามา ศึกษาธรรมและวินัย คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ถึงได้รู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้บอกไว้ ใครจะรู้ อจินไตย ยิ่งใหญ่

แต่ด้วยอำนาจวาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เวลาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยอัสวักขยญาณ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ พระศรีอริยเมตไตรย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ก็จะมาตรัสรู้แบบนี้ ตรัสรู้แบบนี้ เวลาสิ้นกิเลสวิมุตติสุขๆ ใจ ถ้าวิมุตติสุข สุขในพระพุทธศาสนา มีเฉพาะในพระพุทธศาสนาเท่านั้น

พระพุทธศาสนาปฏิเสธทั้งหมด เวลาลัทธิศาสนาอื่นเขาเคารพบูชาสิ่งใด พระพุทธศาสนาปฏิเสธทั้งหมด นั้นส่งออก นั้นข้างนอก

ฉะนั้น เวลาเจ้าชายสิทธัตถะ สมบัติ ๖ สมบัติ ๘ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาฆานโลกีย์ๆ ไร่เรื่องฆานๆ ฆานๆ เขาชอบกัน ถ้าชอบกันเป็นทางโลก เพราะทางโลกเขาอยากมีฤทธิ์มีเดชไง คิดว่าสิ่งที่มีฤทธิ์มีเดชนั้นจะเป็นคุณประโยชน์ มันเป็นคนประโยชน์ มันเป็นเรื่องฤทธิ์เรื่องเดช เรื่องคงกระพันชาตรี นั่นเป็นเรื่องของโลกเขา ถ้าเป็นเรื่องของทางโลกเขา แล้วเป็นของชั่วคราวด้วย

แต่ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมด้วยมรรค ๘ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้าศีล สมาธิ ปัญญา ในพระพุทธศาสนาไง ถ้าเราศึกษาเล่าเรียนมาแล้ว ถ้าเราบวชพระหรือเราเป็นนักปฏิบัติ เราลูกศิษย์กรรมฐานไง ลูกศิษย์กรรมฐานเรามีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นโรงงานใหญ่ เป็นผู้ที่คอยแก้ไขผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติใจ

แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาแล้วจะเอาอะไรไปแก้ไข แล้วแก้ไขอะไร รู้อะไร เห็นอะไร

ต้องมีการแก้ไข มันจับต้นชนปลายสิ่งใดไม่ได้เป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้ามันจับต้นชนปลายเป็นขึ้นเป็นอันไม่ได้ มันก็เป็นมิจฉาปฏิฐิไง มันเป็นความเห็นผิดไง เพราะกิเลสมันยกหนง พอมันยกหนง มันตันทุ้ง ตันทุ้ง ตันทุ้งด้วยความเห็นผิด ตันทุ้งไปด้วย กิเลสด้ถหาความทะยานอยากขงตน โดยตนเองไม่รู้ตัวเลยว่ขณะนั้นะกิเลสมันยกหนง

ถ้ากิเลสมันยกหนงเพราะอะไร

เพราะไม่รู้จักมัน ไม่เคยเห็นหน้ามัน แล้วไม่เคยกำราบปราบปรามมัน จะรู้จักมันได้อย่างไร

ถ้าจะรู้จักมัน เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ขงเรานะ ให้ทำความสงบขงใจเข้ามาก่อน

การทำความสงบขงใจขงเรา มันก็เป็นเรื่องสมถกรรมฐาน เรื่องขงโลกทั้งหมด เรื่องขงสมมุติ เรื่องขงโลกทั้งหมดที่เขาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เขาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา สูงสุดถ้าเป็นสัมมาปฏิฐิ ความถูกต้องชอบธรรม คือเขาก็ทำสมาธิได้ เขาทำสมาธิขงเขา ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนานะ

แต่ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เขาทำสมาธิไม่ได้ สิ่งที่เป็นไปๆ มันเป็นอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์เราท่านบอกว่า แม้แต่พระกรรมฐานยังทำสมาธิกันไม่เป็น ทำสมาธิกันไม่เป็น เพราะถ้าทำสมาธิเป็น มันจะรู้จักว่ มิจฉาสมาธิ สัมมาสมาธิ

“สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ”

ที่พวกหนงโลกหนงปัญญาชนเขาถากเขาถางนี้ไง แล้วไ้พระปฏิบัติด้วยกันก็น่าอาย ก็ไม่กล้าได้แย้ง ก็ยอมรับด้วยความจำนนไง

แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริง สมถกรรมฐานสำคัญมาก

ถ้าทำสมถกรรมฐานไม่ได้ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานในการรื้อภพหรือชาติ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนาได้มาบวชพระๆ บวชพระแล้วเป็นพระปฏิบัติด้วย ถ้าพระปฏิบัตินะ ครูบาอาจารย์ขงเราเวลาท่านเทศนาว่ากรให้ขวัญและกำลังใจไง

นักรบ ไม่ใช่หนักหลบ นักรบ นักรบต้องซื่อสัตย์สุจริต เพราะนักรบจะพยายามศึกษาและพยายามค้นคว้าหาจิตของตน ในการรบด้วยจิตตภาวนา

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ในทางโลกๆ เขาจะรบกันโดยสงคราม จะรบโดยสงคราม เศรษฐกิจ จะรบกันโดยสติด้วยปัญญาอย่างไรแล้วแต่ นั้นการรบอย่างนั้นสร้างเวรสร้างกรรมทั้งสิ้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเ้าใจ เวลาอัสวักขยญาณทำลายอวิชาในหัวใจของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเ้าใจ นี้เ้าใจ ขณะตนสำคัญที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็น กิเลส ข้ำระล้างกิเลส แล้วเยาะเย้ยกิเลสเ้าใจ

เวลาพญามารๆ เพราะเห็นกิเลส ข้ำระล้างกิเลส ครอบคร้วของกิเลสเ้าใจ เ้าใจวัฏจักรคือพญามาร มีลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง มีลูกมีหลานมากมายมหาศาล

แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติเ้าใจ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา เวลามันพาด กระแส อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ นั้นบุคคลคู่ที่ ๑ แล้วเวลาครูบาอาจารย์ท่านแก้จิตๆ เ้าใจ จะพยายามฝึกหัดปฏิบัติ

นักรบ จิตตภาวนา นักรบจะรบกับใคร แล้วหาสถานที่รบของตนได้หรือไม่ แล้วรบอย่างไร

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

นี้เ้าใจ เวลากิเลสค้นหาความทะยานอยาก

“แล้วกิเลสเป็นนามธรรม จะรู้จักมันได้อย่างไร”

ค้นหาความทะยานอยาก เห็นไหม ค้นหา ภาวค้นหา วิภวค้นหา เวลาค้นหานี้เป็นสมุทัย ตัณหาคือกิเลส

แล้วกิเลสรูปร่างมันเป็นอย่างไร

รูปร่างมันเป็นอนุสัย มันเจือมาด้วยความรู้สึกนึกคิดของเราทั้งหมด ทั้งหมด เพราะมันเกิดจากจิตใจ พญามารอยู่ที่จิตใจ เห็นไหม พญามารอยู่ที่ฐิติจิต แล้วเวลามันเคลื่อนก็ถูกลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วออกไปเป็นอุปาทาน เป็นสักกายทิฐิ วิจิกิจฉา ไร้อยแปดพันเก้า

ถ้าเป็นนักรบ เราไม่ใช่ให้กิเลสมันชูหาง กิเลสมันยกหาง เวลายกหางก็พระกรรมฐานเป็นนักรบ แล้วก็ดันทุรัง ดันทุรังไปโดยทิฐิมานะ ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้ามันจะมีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา

ถ้าใจสงบระงับมันก็เท่ากับลัทธิความเชื่อในโลกนี้ทั้งหมด ลัทธิความเชื่อในลัทธิทั้งหมด เขาต้องให้เชื่อฟังพระเจ้าของเขา ให้เชื่อฟัง เป็นผู้พยากรณ์ เป็นผู้ให้ขวัญ แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติเสถียรหมดเลย

เวลาเทวดา อินทร์ พรหม ก็เห็นอยู่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการก็เห็นอยู่ นั่นมันก็เป็นผลของวิญญูะ มันเป็นผลของวิญญูะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ แล้วจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะมันก็มีอยู่แล้ว แล้วเราด้วยอำนาจวาสนา เราได้มาเกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดเป็นมนุษย์นะ มีกายกับใจ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป

แล้วพระพุทธศาสนา เวลาอบรมบ่มเพาะขึ้นมา เห็นไหม บริยัติ ปฏิบัติ บริยัติมีการศึกษามากน้อยขนาดไหนก็พอออกจารย์ เป็นอาจารย์ใหญ่ เข้าใจในเรื่องหลักการในพระพุทธศาสนา มันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรมเท่านั้นนะ มันภาวนาไม่เป็นของมันหรอก

แล้วภาวนาไม่ได้ก็ชูหาง เวลาชูหางขึ้นมากก็มีทิฐิมานะ มีปัญญาชน แล้วก็ชน ชนกัน แหกกลากฎไปนั่นนะ ได้แย้งกันด้วยพิธีกรรม กวีธิปฏิบัติเท่านั้น ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

เวลากรรมฐานไม่พูดเลย ทำความสงบของใจ ถ้าใจสงบระงับแล้วค่อยมากุยกัณ

คำว่า “มากุยกัณ” ใจ จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าจิตมันสงบ สงบอย่างไร สงบมาเป็นมิจฉาหรือเป็นสัมมา

ถ้ามันเป็นมิจฉา แะอยู่อย่างนั้นนะ

ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย ปฏิบัติแะอยู่อย่างนั้นนะ แล้วเวลานั่งก็นั่งสัปหงกโงกวง หลับอยู่อย่างนั้นนะ ไม่ตื่นขึ้นมาไง ไม่ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ไม่ใช่ผู้รู้ ไม่ใช่ผู้ตื่น ไม่ใช่ผู้เบิกบาน มันเป็นการตันทุรัง ตันทุรังด้วยกิลีสต์ค้นหาความทะยานอยากนั้นแะแหละ แต่ตัวเองไม่รู้เพราะ “กิลีสต์มันเป็นอย่างไร เราไม่เคยรู้เคยเห็นมัน”

ถ้าจิตสงบแล้วถ้าน้อมไปเห็นสติปัญญา ๔ ถ้ามั่นน้อมไปเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริงนะ มันสะดุ้งเลยแะแหละ ใจ! กิลีสๆ แล้วพอเห็นกิลีสแล้ว ทัศนคติแตกต่างไปเลย แตกต่างจากความรู้สึกนึกคิดเดิม แตกต่างจากความรู้สึกนึกคิดเดิม

เพราะทรงจำธรรมวินัย พังธรรมๆ พังธรรมด้วยความเป็นสัญญา สัญญาความจำได้หมายรู้ ก็คิดว่ากิลีสจะเป็นอย่างนั้น เพราะคำกิลีส สองคำกิลีส กิลีสมันเป็นที่น่าขะแขง เป็นที่ไม่ต้องการทั้งสิ้น ฉะนั้นก็ชี้หน้ามันเลย นั่นกิลีสๆ

นั้นนะสมมุติทั้งนั้นนะ ไม่มีความจริงเลย

เวลาเป็นความจริงขึ้นมา ใจ! กิลีสมันอยู่กับเรานี่ แล้วถ้ารู้แล้วนะ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ามีอำนาจวาสนานะ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม จับแล้วฝึกหัด ฝึกหัดใช้สติปัญญา การฝึกหัดใช้สติปัญญานั้นนะ นี่เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ในพระพุทธศาสนา

เริ่มต้นจากทำความสงบ ถ้าเป็นทางโลกก็ซู่ทาง ทางตอกอยู่อย่างนั้นนะ ถ้าเป็นทางธรรมจะปฏิบัติขึ้นมา ก็ยกทาง ตันทุรัง ว่าฉันนี่เป็นผู้นักปฏิบัติ ปฏิบัติด้วยความถูกต้องชอบธรรม เวลามันถูกต้องชอบธรรมก็ตันทุรังอยู่อย่างนั้นนะ แล้วก็ดูถูกดูแคลนคนอื่นเขาไป เหยียบย่ำทำลายเขาไปทั่ว แต่ความจริงในใจไม่เป็นขึ้นเป็นอัน

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ นะ ท่านให้อ่อนน้อมถ่อมตน พยายามรักษาหัวใจของตนให้ได้ ถ้ารักษาหัวใจของตนได้ แล้วพยายามฝึกหัดประพฤติปฏิบัติให้มันสงบระงับเข้ามา

ถ้าสงบระงับเข้ามา เพื่อความที่เกดมาเป็นโลก เกดมาเป็นมนุษย์ เกดมาพบ พระพุทศศาสนา มีอำนาจวาสนา ได้มีศรัทธาแล้วฝึกหัดปฏิบัติ ได้มีศรัทธาออกบวชเป็นนักรบ จะรบกับกิลศตัฒหาความทะยานอยากในใจของตน

ถ้าทำความสงบของใจของตนเข้ามาได้ ทำความสงบของใจเข้ามาได้ มันจากเรื่องโลกง ถ้า ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้มันจะยกเข้าสู่ธรรมง

โลกียะ โลกุตตระ สิ่งที่เป็นโลกียะ ความรู้สึกนึกคิดที่เราใช้สติปัญญาอย่างนี้ ถ้าเป็นทางโลกๆ เดียวมันก็ชูหาง ชูหางก็เกิดทิวฐิฐิมานะ ถ้ามีสติปัญญาเท่าทัน มันเกิดธรรมสังเวช มันก็หางตก แล้วทำอย่างไรต่อ

เป็นชั่วครั้งชั่วคราว

มันถึงเห็นมากมาย เห็นแล้วสังเวชมาก เวลานั้นทุกขมันยกขึ้นมากก็อยากจะทำหัดประพฤติปฏิบัติ เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พอจนตรอกขึ้นมาแล้วก็กรรมฐานมันวนลือ ข้ำแล้วข้ำเล่าๆ จนตัวเองก็รังเกียจกิลศในหัวใจของตน ทำไมมันเหยียบย่ำทำลายเราได้ขนาดนี้ง

ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติเอาจริงเอาจ้งของเราขึ้นมา ถ้าเอาจริงเอาจ้งของเราขึ้นมา ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดั่งามง พยายามทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจแล้ว ถ้ามันยกหางนะ มันไม่ใช่ความสงบจริง มันเป็นสัญญา มันเป็นอารมณ์ความรู้สึก แล้วก็แซ่ แซ่อยู่อย่างนั้นนะ แซ่โดยความเห็นผิดง ถ้ากิลศมันยกหาง

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ ถ้าเป็นความเป็นธรรมนะ เราทำความสงบของใจให้ได้ ทำความสงบของใจแล้ว ถ้าสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตสงบระงับ แล้วรักษาได้ยากนัก

เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ขึ้นมา ท่านจะรักษาของเรา สิ่งใด เราเกิดเป็นมนุษย์ง มนุษย์เป็นสัตว์สังคมง สังคมต้องพึ่งพาอาศัยกัน เราบวชเป็นพระ ถ้าบวชเป็นพระแล้ว ถ้าถูกต้องไปองค์เดียวก็จบเรื่อง ถ้าไปด้วยกัน มันก็ต้องมีการระลึกลงถึงกัน มีการกระทำ มันมีปัญหาไปหมดนะ ฉะนั้น ถ้ามีสิ่งใดที่มันเป็นการขัดการแย้ง เขาจะพยายามช่วยเหลือเจือจกัน

เวลานักปฏิบัติ เราต้องการความสงบ เราต้องการสิ่งใด เราคิดสิ่งใด ใจเขา ใจเราไง เราคิดสิ่งใด เขาก็คิดเหมือนเรานี่แหละ ถ้าเขาต้องการความสงบ เราก็พยายามให้โอกาสต่อกัน เราจะไม่ทำความขัดแย้งอะไรขึ้นมาให้มันเป็นผลกระทบในการปฏิบัติของเขา

แล้วเวลาทำเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา มันจะเห็นคุณค่า ถ้าเห็นคุณค่าแล้ว ถ้ามันมีวาสนานะ มันไม่ยกหาง

ถ้ามันยกหางขึ้นมา มันตันทุ้ง แล้วตันทุ้งแล้วมันก็จะแช่ แช่อยู่อย่างนั้นนะ

คำว่า “แช่” มันจะเป็นสัญญาแล้ว เพราะสัญญามันเป็นของคงที่ตายตัว เราจำได้ เราจำอารมณ์นั้นได้ แล้วเราก็เอาอารมณ์อย่างนั้นเข้ามาเสพตลอด แล้วมันจะไปไหน มันก็แช่อยู่ในอารมณ์อย่างนั้นไง

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ความจริงผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติมีครูบาอาจารย์แก้จิตๆ ใจ ถ้าจิตมันสงบ เวลาคลายตัวออกมามันเป็นอย่างไร เวลาจิตสงบ สงบมีความสุขไหม แล้วสงบทำไมรักษามันไม่ได้

ถ้ารักษาไม่ได้ เห็นไหม ครูบาอาจารย์เราอดนอนผ่อนอาหาร จะย้อนกลับมาดูพฤติกรรม ดูศีลของเราเลย

แล้วเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เวลาที่มีผลกระทบไป ถ้าจิตมันกระทบสิ่งนี้แล้วมันจะสั้นไหวมาก ถ้าจิตเวลามันโกรธขึ้นมา แล้วกว่าจะระงับได้ ๒ วัน ๓ วัน เวลามันโกรธไป โกรธแล้วคิดซ้ำคิดซ้ำอยู่อย่างนั้นนะ สมบัติบ้า สมบัติบ้าอย่างนี้ชอบนัก

ไอนุ่นก็กิลีส ไอนี้ก็กิลีส แต่เวลาอารมณ์ที่เกิดขึ้นมาในใจไม่รู้จักมัน

ไอนั้นมันกิลีส กิลีสนั้นมันชื่อไอง ศึกษารวมวินัยนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นนะฝ่ายมาร ฝ่ายมารเป็นของชั่วร้ายทั้งนั้น แล้วศึกษาก็จำชื่อมัน แล้วจำชื่อมันก็สร้างอารมณ์ขึ้นมา พยายามจะเทียบว่ามันเป็นกิลีสอย่างไรๆ นั่นกิลีสปลอมๆ ทั้งนั้นนะ นั่นนะรูปแบบของกิลีสที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ เวลาศึกษาขึ้นมา ถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เวลาที่กิลีสมันพลิกมันแพลง มันล่อมันลวง ไม่รู้จักมัน

เวลถถำเรำทำควมสงบขงใจขงเรำเข้ำมำได้ ใจสงบระงับแล้วเวลมั้นเสีอม สุขอื่นใดเท่ำกับจิตสงบไม่มี แล้วจิตมั้นจะสงบระงับอยู่ยงนี้ตลอดไปมั้นเป็นไปไม่ได้ แล้วสิ่งมั้นเป็นไปไม่ได้ มั้นเป็นเพราะอะไร

ธรรมท้งหลยมำแต่เหตุ

มั้นมีเหตุขงมั้นสิ ครฐบอำจรยที่ทำนปฏิบัติมำง บริกรรมมำกน้อยขนดไหนด ถ้ำไม่ได้ก็บริกรรมไวกๆ แ่งวงเหงหำวนอนให้ได้ ถ้ำแก้ไม่ได้ก็อดนอนฝ่อนอำหำร สิ่งพ้ล้งงำนที่มั้นมำกมำยมหำศำล ธำตุข้ันธ้ทั้บจิต

ไ้เรำก็คิดว่ำ แหม! เรำถือศีลยงนี้ พระปฏิบัติเคร่งครัดน้ก เวล่ำปฏิบัติข้ันมำจริงๆ กิเลสมั้นพลิกแพลง มั้นใช้ประโยชน์ขงมั้นได้

อดนอนฝ่อนอำหำร เวล่ำอดนอนฝ่อนอำหำรแล้วเผชิญหน้ากับมั้นเลย เวล่ำเผชิญหน้ากับมั้น เวล่ำมั้นหิวมั้นโหย มั้นหิวโหยยงไร

เวล่ำโดยกิเลส “เรำเกิดมำเป็นมนุษย์ เกิดมำแล้วมั้นก็เป็นธรรมขำติ มั้นต้องกำรอำหำร มั้นต้องกำรพักฝ่อน มั้นเป็นเรื่องธรรมด่ำ เรำจะไปข้่มข้ันรุนแรงเกินไปมั้นไม่เป็นประโยชน์”

นั่นนะ นั่นนะต่ายหมด

เวล่ำเรำฝ่อนฝั้น เรำก็ทำขงเรำได้ แต่เวล่ำที่มั้นเผชิญหน้ากับ มั้นจะเข้ำด่ำยเข้ำข้่ม เรำมีกำล้งมำกน้อยขนดไหนด

แล้วไม่ให้กิเลสมั้นยกหนงนะ อย่ำดันทุรัง อย่ำทำแบบเดิมๆ แบบทำแล้วคิดว่ำมั้นเป็นธรรม นั่นนะกิเลสมั้นยกหนง เพราะเอ็งไม่เห็นมั้น

แต่ถ้ำมั้นสงบระงับเข้ำมำ มั้นสงบระงับเข้ำมำเป็นธรรมง ถ้ำมั้นเป็นธรรม สุขอื่นใดเท่ำกับจิตสงบไม่มี แล้วมั้นอยู่กับเรำใหม่ละ มั้นอยู่กับเรำได้มำกน้อยขนดไหนด

เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านพูดเอง เวลาถ้าจิตมันสงบนะ บางทีอยู่ได้ ๓ วัน อยู่มีความสุขมาก ไปไหนมีแต่เหมือนลอยไปเลย เบากาย เบาใจ หัวใจนี้ปลอดโปร่ง โลกนี้ของเรานะ โลกนี้คือของผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติได้ตามข้อเท็จจริง โลกนี้ของเราเลย แต่ท่านบอกว่าอยู่กับเราได้แค่ ๓ วัน เดี่ยวมันก็คลายออก

พอเข้าสมาธิแล้ว ออกจากสมาธิแล้วจะมีความสุข ความตั้งมั่นอย่างนี้ ๓ วันอย่างมาก ฉะนั้น คำว่า “๓ วัน” ไซ้ใหม่ แต่ถ้าเราทำต่อเนื่องไป ฉะนั้นทำเป็นสมาธิได้ เวลาคลายออกมา เราก็ฝึกหัดต่อเนื่องกันไป มันอยู่ในฝ่ายเหตุ ฝ่ายเหตุคือฝ่ายกระทำ ด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยคำบริกรรม ด้วยปัญญาอบรมสมาธิ รักษาของเราไว้

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ

ถ้าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ สมาธิมันจะเสื่อมไปไหน

เริ่มต้นนะเสื่อม คนฝึกหัดปฏิบัติ คนที่ฝึกหัดปฏิบัติใหม่กว่าปฏิบัติแล้วมันจะรู้จริง มันจะพิจารณาของมันได้ มันจะทำของมัน

ไม่มีหรอก

กิลศนี้ร้ายนัก แก่นของกิลศนะ กิลศ สิ่งที่เคยที่ตายตัวเหนียวแน่นในจักรวาลนี้ ไม่มีอะไรเหนียวแน่นไปกว่ากิลศค้นหาความทะยานอยากในใจของคน แล้วมันติดหัวใจดวงนี้ไป เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มีกิลศทั้งนั้นนะ

เว้นไว้แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา พังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้พาดกระแสดูที่ ๑ คู่มือที่ ๒ คู่มือที่ ๓ ก็จะเป็นอนุปปกรรมอยู่กับใจดวงนั้น ถ้าไม่ถึงที่สุดไปเกิดบนพรหม เกิดเป็นเทวดา แต่เป็นเทวดาอริยบุคคล นั่นก็ข้อเท็จจริงในใจของเขา

อนุปปกรรมไม่มีเสื่อมสภาพ แต่ไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะตามแต่อำนาจวาสนาของจิตดวงนั้น

ฉนน สิ่งทวเวดา อินทร พรหม กิเลสทงนั้ แลวเรากตเป็นมนุษย์ละ ก็กิเลสเหมือกัน แต่ มีอณางวณนา แลวจะฝีกหัดปฏิบัติข้ันมาเป็นขอเท้จจรงของเราข้ันมานี้

ถ้าฝีกหัดปฏิบัติตามขอเท้จจรงแลว เวลางังธรรมๆ ดวยอณางวณนาขงตนง สิ่งทวเ็น กิเลสๆ กิเลสก็ศีกษาไว้ แต่เ็งไม่รู้จักมันหรอก

ถ้าเ็งจะรู้จัก เ็นมันเมือไหร่ นันแหละจะไม่ร้าคาญค้ว่า “กิเลส” เลย

เพราะกิเลสจรงๆ เป็นนามธรรม เป็นสมุทย อยู่ท่อกกลางหวัใจขงคน กิเลสอยู่ที่สูติจิต อยู่ที่ จิตทวเียนว่ายตายกตในวัฏฏะ ในวัฏฏะนี้ไม่มีครอรอดพ้นอณางไปได้

เวลาก้ความสงบขงใจเข้ามาก ทำความสงบขงใจ จิตมันสงบระงับเข้ามามากน้อยขนาด ไหน มันจรงแลวเลือ่มๆ รักษาขงเราไว้ ถ้ารักษาขงเราไว้ณะ รักษาขงเราไว้ได้ เราก้จะรักษา ศรัทธาคความเชือ รักษาสัจธรรมในหวัใจขงตน

ถ้ารักษาไม่ได้มันก็ลุ่มๆ ดอนๆ ง แลวก็เข้าๆ ออกๆ ง เดียวก็เล็ก เดียวก็กลับมาปฏิบัติใหม่ มันก็เป็นกรรมฐานม้วนเลือ่ง

แต่ถ้าเป็นผู้ทวเ็นจรงเป็นจ้ง ผู้ปฏิบัติจรงเป็นสมมาทิวฐิฎกตองชอบธรรม ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี

นี่เป็นธรรมะขงองค้สมเด็จพระสมมาสัมพุทธเจ้า ถ้า ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ถ้าเราทำให้มัน ฎกตองชอบธรรม แต่มันจะฎกตองชอบธรรมได้หรือไม่ได้มันอยู่ที่อณางวณนาขงเรา คือวาง อารมณง

อารมณทวเ็นมันฎกตองชอบธรรม มันก็เป็นธรรม อารมณทวเ็นมิจฉา อารมณทวเ็นมีความเห็นผิต มันก็เป็นผลขงการกระทำผิตง แลวก็เวลาผิตกับฎกละ เราทำอย่างไรให้มันเป็นขอเท้จจรง

ปัจจัตตง สันทิวฐิโก ผู้ทวเ็นประพตปฏิบัตินันรู้ชัดๆ

รู้ชัดๆ เพราะอะไร

เพราะเวลาเป็นมิจฉา เวลากิเลสมันยกหาง เวลามันดันทุรัง เวลาทำสิ่งใดไป เวลาดันทุรัง ด้วยการดันทุรังของตน ไปเห็นชอบตามความพอใจของตน แล้วก็มีอารมณ์ตามความพื่อนั้นนะ ก็คิดว่าเป็นธรรมๆ มันเป็นใหม่

มันไม่เป็น มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นกิเลสยกหาง

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังของเรา เราฝึกหัดปฏิบัติ ทำความสงบของใจเข้ามา สิ่งที่ทำมาแล้วนั้นก็ เป็นอดีต ไม่วิตกกังวลกับสิ่งใดทั้งสิ้น เราจะทำปัจจุบันธรรมอันนี้ ถ้ามันเป็นจริง เราจะต้องปัจจัยตั้ง สันติภูมิจูโก คือรู้จริงเห็นจริง

แล้วเรารู้งงๆ รู้ไม่จริง รู้ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยสัญญา โดยการศึกษ โดยการฟังมา โดยการจำมา เป็นสัญญาทั้งสิ้น ความจริงไม่มี เพราะความจริงไม่มี ถึงไม่รู้จักกิเลสและไม่เห็นกิเลส

แต่ความจริงมันมีนะ เริ่มต้นถ้าจิตสงบแล้วเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง

ทำไมถึงเป็นความจริงล่ะ

เป็นความจริง เป็นบุคคลคู่ที่ ๑ ไง โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล คู่ที่ ๑ มันจะเข้าสู่ความจริง ถ้าเข้าสู่ความจริง มันจะย้อนกลับ ปัญญาที่ทวนกระแสกลับ

กลับไปไหน

กลับไปจิตภาวนา

พอปัญญาอย่างนี้เกิด พอจิตภาวนาเกิด อ้อ! เริ่มต้นมันก็ยังไม่เข้าใจ แต่ถ้าฝึกหัดปฏิบัติบ่อยครั้งเข้ามันจะเห็นเลยว่า อ้อ! เพราะถ้าปัญญาอย่างนี้เกิด ปัญญาอย่างนี้เกิดจากศีล สมาธิ เกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาอย่างนี้เหยียบย่ำย่ำยีกิเลสในใจของตัวเอง

จนหลวงปู่มั่นว่า “อ้อ! มันต้องอย่างนี้สิ”

แต่เดิมท่านก็ใช้ปัญญาของท่านมาตลอด แต่มันไม่เป็นแบบนี้ ไม่เป็นแบบนี้ มันเท่าเดิมไป เพราะจิตเราไม่มีอะไรเจริญงอกงามขึ้น

แต่ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ใจก็สงบ มันก็มีความสุข ก็เสื่อม แล้วถ้าไม่มีวาสนา ก็ ความสงบสุขนี้คือนิพพาน ติดสมาธิไป

ทั้งๆ ที่สมาธิ ถ้าไม่ถูกต้องชอบธรรม เป็นมิจฉา มิจฉายังติดมันอีกนะ แล้วถ้าไม่เป็นก็แช่อยู่ อย่างนั้นไป แช่อยู่อย่างนั้น แช่จนไม่มีอะไรเจริญก้าวหน้า แช่จนหมดอายุขัยไป ตายเปล่า

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่แก้จิตๆ จิตที่แก้ไข แก้ไขด้วยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า ปุถุชน กัลยาณชน

ปุถุชนคนหนา หนาไปด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน ปิดหูปิดตา รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มันเข้าใจของมันไปอย่างนั้น มันเข้าใจรูป รส กลิ่น เสียง มันสั้นไหวหัวใจเราไปหมด ทำความสงบของใจไม่ได้หรอก

แล้วฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันจะเห็นโทษของมัน รูป รส กลิ่น เสียงมันดี แต่ ว่า รูป รส กลิ่น เสียง ถ้ามีสติปัญญา มันรั้งแก้หัวใจเราไม่ได้ เสียงจะทำให้เราหวั่นไหวไปกับมัน ก็หวั่นไหวไปจนทุกข์ยากขนาดนี้แล้วไป ถึงมันจะเป็นเรื่องจริงอย่างไรก็แล้วแต่ ถ้ามีสติปัญญา มัน วางได้หมด ถ้ามันวางได้ นี่เป็นกัลยาณชน กัลยาณชน รูป รส กลิ่น เสียงมันไม่รั้งแก้หัวใจดวงนั้น มาก

แล้วทำความสงบของใจให้ได้มากขึ้น ทำความสงบของใจให้ได้ง่ายขึ้น มันก็แบบที่เวลา ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาตามข้อเท็จจริงอันนี้ไป ถ้าตามข้อเท็จจริง ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ก็ด้วยมีเหตุมี ผลอย่างนี้ รักษาอย่างนี้

ความว่าเจริญแล้วเสื่อมๆ มันก็มีกำลังมากขึ้น ถ้าจิตมันมีกำลังมากขึ้น ถ้ามันนุ่มไปเห็นสติ ปฏิฐาน ๔ ถ้าเห็นสติปฏิฐาน ๔ โดยสัมมาทิฐิ ความถูกต้องชอบธรรม ไม่ใช่กิเลสขหางนะ

ถ้ากิเลสขหาง มันดับทุรัง “อ้าว! ภูก็เป็นนะ ภูก็ทำได้ ภูก็เห็นสติปฏิฐาน ๔”

นี่ก็เอา โลกๆ ทำไมจะนี่ไม่ได้ กรณีอย่างนี้จะโทษใคร เพราะอะไร เพราะเราก็มีการศึกษา
มาไง แนวทางสติปัฏฐาน ๔ กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา ธัมมานุปัสสนา ทำไม
จะไม่รู้ ก็ศึกษามา ภูควมรู้เต็มหัว ภูทำได้ทั้งนั้นนะ แต่นี่ก็เอาทั้งนั้นหมดเลย

ถ้ามันนี่ก็เอามันก็เป็นเรื่องโลกๆ ใจ ด้วยความนี่ใจ ก็นั่นก็กิลีส จนรำคาญ จนเราเองก็
รำคาญ อะไรก็กิลีสๆ แล้วกิลีสเป็นอย่างไรวะ

ก็มึงไม่เคยเห็นใจ

แต่ถ้าจิตสงบแล้วนอนไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ เอ๊ะ! เอ๊ะ! เอ๊ะ! ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน รู้เห็น
ก็ยังไม่วิปัสสนาไม่เป็น วิปัสสนาไม่ได้ วิปัสสนาๆ เป็นไม่ได้ เพราะความชำนาญของตนไม่มี กำลังของ
ตนไม่มี

บุคคลคู่ที่ ๑ นะ บุคคลคู่ที่ ๑ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตาม
ความเป็นจริง แล้วต้องมีกำลังของสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน มันถึงจะเป็นสัมมาทิฐิ

สัมมาทิฐิ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เราจะเปิดหนทางของจิตของเราเอง

เริ่มต้นเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไป ปุณฺณคนหนา
หนาด้วยกิลีสตัณหาคความทะยานอยาก ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
มากมายมหาศาล มีสติมีปัญญา มันเป็นวัฒนธรรมประเพณีเท่านั้นนะ ภาคปริยัติ

เวลาปฏิบัติๆ ศึกษาตามากน้อยขนาดไหนใส่ลิ้นชักสมองไว้ แล้วฝึกหัดทำความเข้าใจ
ให้ได้ก่อน ถ้าทำความเข้าใจได้แล้ว ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้เป็น เวลาจิตสงบระงับ ถ้าเห็นสติ
ปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงใจ แล้วจะฝึกหัดก้าวเดินโดยภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้น เวลา
ภาวนามยปัญญาที่เกิดขึ้นเพราะมันเห็นกิลีส มันรู้จักกิลีส แล้วพิจารณาไปนะ อ้อ!

เวลาพระปฏิบัติ เวลาปฏิบัติไปแต่ขั้นแต่ละตอน มันจะมีประสบการณ์ มีผัสจะมีความจริงในหัวใจดวงนั้น แล้วมีผัสจะมีความจริงในหัวใจดวงนั้นนะ เวลาภาวนาไปๆ เป็นปัจเจกตั้ง สันติปฏิภาณใจ

ถ้ามันพิจารณาไปแล้วเวลามันล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานเพราะเราขาดตกบกพร่อง สิ่งใด สติชอบ งานชอบ เพียรชอบ สิ่งใดที่มันขาด มันไม่ชอบธรรม สิ่งใดไม่ชอบธรรม เราก็ต้องมาเสริมมาสร้าง มาฝึกมาหัด มาฝึกหัดเพราะอะไร

เพราะนักรบ นี่ไง นักรบแท้ๆ เลย รบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตน เราบวชมา บวชมาก็เพื่อจะรบกับกิเลส ถ้ารบกับกิเลส เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

การกระทำสิ่งใดที่กระทบกระเทือนเบียดเบียนคนอื่น ทุกๆ อย่างไม่ดีเลย ไม่ดีเลย แต่การจะเบียดเบียนกิเลส พยายามจะศึกษาค้นคว้า จะต่อสู้กับกิเลส นี้เององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นชมอย่างนี้ ชื่นชมการกระทำ

กิเลสในใจของตน เราว่า “กิเลสมันเป็นนามธรรม จะรู้จักมันได้อย่างไร”

เวลาต่อสู้ไปแล้ว ตอนนี้จะรู้จักชัดๆ เลย รู้จักชัดๆ

เพราะเวลาทำไปแล้วมันกำลังไม่พอ เวลาคนที่ฝึกหัดปฏิบัตินะ เวลาใช้ปัญญาไปแล้วๆ เวลากำลังไม่พอ มันไปนั่งมอง

หลายคนมากมาปรึกษาเลย “สู้ไม่ได้ๆ” เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา “สู้มันไม่ไหว สู้มันไม่ได้”

สู้มันไม่ไหวสิ เพราะมันเจ้าวัฏจักร มันครอบงำหัวใจเรามากน้อยขนาดไหน

ขณะที่เราเป็นนักรบนะ เราเริ่มสู้ได้ เราเริ่มเห็นหนทาง เราก็เป็นนักรบที่ดั่งามแล้ว เป็นนักรบที่ยิ่งใหญ่แล้ว ถ้าไม่เป็นนักรบที่ยิ่งใหญ่ เวลาเริ่มต้นขึ้นมาแล้วก็ล้มลุกคลุกคลาน แล้วก็อ่อนแอ แล้วก็พับเสื่อไป เดียวก็ปูเสื่อจะเอากับมันใหม่ อยู่อย่างนั้นนะ

แต่ขงเราก้ฝึกหัดปฏิบัติ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี แล้วพยายามเอาจริงเอาจ้งขงเร้าขึ้นมา เวลาเอาจริงเอาจ้งขึ้นมา เพราะมันแก่นขงกิเลสไง

แก่นขงกิเลส ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านเข้าใจกิเลส ท่านรู้จ้งกิเลสดี ถ้ารู้จ้งกิเลสดี มันไม่รำมือ แล้วมันไม่ยอมใครทั้งสิ้น ถ้าเวลาเรามีสติมีปัญญาเท่าทันมันนะ มันก็หลบ กิเลสมันหลบอย่างนี้ มันก็วาง ก็เราคิดว่า โอ้ย! ชนะแล้วๆ เดียวมันก็พ้้นมา แล้วพ้้นมาคราวนี้จับต้นชนปลายไม่ได้เลยละ

เห็นใหม่ เวลาพระกรรมฐานที่จะฝึกหัดปฏิบัติ เวลาฝึกหัดปฏิบัติเริ่มต้นขึ้นมา เพราะอะไร เพราะถ้ากิเลสมันชู่หาง เราก้เกิดทิฐิฐิมานะ เราก้เกิดอหังการ เวลาีสติมีปัญญามันก็หางตก หางตก เราก้คิดว่าเราทำได้ เราเป็นธรรม

นั่นเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ากิเลสมันยกหาง เราก้ดันทุรังขึ้นมาจากไม่มีอะไรสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เราทำเป็นจริงเป็นจ้งขงเร้าขึ้นมาด้วยภาวนามยปัญญาไง ปัญญาที่มันเกิดขึ้น มันพิจารณาขงมันไป เวลาที่มีกำลังขงมัน กิเลสมันก็หลบ

กิเลสหลบ เราก้ไม่เข้าใจว่ากิเลสมันหลบ เราเข้าใจว่ามันพ่ายแพ้เรา เรานักปฏิบัติ มันคงเกรงใจเรา มันคงเคารพบูชาเรา มันก็เลยหนีไปเลย เห็นใหม่ พวกเราปฏิบัติไม่ต้องมีขณะก็ได้ไง

ไม่มีขณะก็ไม่มีที่ไปที่ไปไง

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านธมฺมสากจฺจฺดา เอตมฺมจฺจฺคฺคฺมฺตฺตมฺมํ ท่านบอก มันไม่มีขณะ มันไม่มีเหตุมีผลไง

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมากด้วยความเพียร ด้วยความวิริยะ ด้วยความอุตสาหะ ด้วยการพัฒนาขงมันเป็นขึ้นเป็นตอนขึ้นมา แต่กิเลสมันจะอหังการ มันจะปิดเป็อน

ตลอดไปๆ ถ้าตลอดไปขึ้นมา เวลาเราทำคุณงามความดีถูกต้องชอบธรรม มันก็ยังปิดได้ ปิดได้ว่า
ว่างหมด ปล่อยว่างหมด

แล้วสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันล่ะ

เวลาครูบาอาจารย์แก้อจิตๆ ท่านถึงบอกว่าให้ทำซ้ำๆ ทำซ้ำๆ ต้องทำซ้ำๆ ทำซ้ำๆ เพราะอยู่ที่
วาสนา ผู้ที่มีวาสนา ขิปภาภิญญา ถึงเวลามันขาด สิ้นเลย

แต่ถ้าผู้ที่ไม่ได้อ่านจวาสนา ทำแล้วทำเล่าไร แล้วถ้าไม่มีวาสนานะ เวลามันเสื่อม กรณี
อย่างนี้เวลาพิจารณาไปแล้ว เวลามันปล่อยว่างแต่ไม่มีขณะ คือไม่สมมุจเฉทปหาน มันเป็นตังค
ปหาน มันชั่วครวๆ พอชั่วครวขึ้นมา มันเป็น สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา มันยังอยู่ในอำนาจของ สพุเพ
ธมฺมา อนตฺตา

ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา การประพฤติปฏิบัติของเรา เราปฏิบัติเพื่อเห็นไตรลักษณ์ ให้เป็น
ความเป็นอนัตตา แต่ตัวมันก็เป็นอนัตตาเหมือนกัน

เวลาฝึกหัดปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำเล่า กลับมาทำความสงบของใจเข้ามา

คำว่า “กิเลสๆ” สิ่งที่น่าเบื่อหน่าย น่าเบื่อหน่ายเพราะนั่นเป็นชื่อ นั่นเป็นทฤษฎี นั่นเป็นการ
เทียบเคียง นั่นเป็นการยกขึ้นเป็นตัวอย่างให้ผู้ฝึกหัดปฏิบัติรู้จักว่าอย่างนี้คือกิเลสๆ นั่นเป็นกิเลส
คือภาคทฤษฎี

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ เราต้องการความจริง

คนเจ็บไข้ได้ป่วยอยากรู้ว่าเราเป็นโรคสิ่งใด เราจะรักษาโรคนั้นให้หายขาดจากชีวิตของเรา
เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราก็อยากที่จะเห็นหน้ากิเลส เราอยากที่จะเผชิญหน้ากับมันโดยใช้สติใช้
ปัญญา

ถ้าในพระพุทธศาสนา สัมโพชฌงค์ นั้นจะเข้าไปเผชิญกับมัน วิจัยธรรมะ ธรรมวิชัย สัมโพชฌงค์ เกิดอินทรีย์แก่กล้าให้เข้าไปเผชิญกับมัน แล้วใช้สติปัญญา สัมโพชฌงค์ ๗ นั่นคือวิธีการที่เข้าไปเผชิญกับกิเลส แล้วรู้จักกิเลส เห็นกิเลสแล้วใช้สติปัญญาพิจารณาของมันไป

ถ้าตามข้อเท็จจริง ถ้ามันปล่อยมันวางขึ้นมาด้วยสติด้วยปัญญาของเรา เราก็ฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ เวลามันปล่อยแล้วก็จับต้องขึ้นมาได้ ถ้ากิเลสมันยังมีอยู่ ตัวมันเป็นๆ อยู่นั่นแหละ จับได้ แต่โดยเล่ห์โดยเหลี่ยม โดยอุบายวิธีการของมัน มันหลบ มันหลีก มันซ่อนตัว

การขุดคุ้ยค้นคว้าหากิเลสนี้เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่ แล้วถ้ามีอำนาจวาสนา การประพฤติปฏิบัติ มันจะดำเนินการต่อเนื่องไปเป็นปกติธรรมดา

แต่ถ้าเรา ถ้ากิเลสมันยกหาง มันดันทุรัง แล้วได้เป็นครั้งเป็นคราว แล้วมันก็ปล่อยวาง แล้วมันก็ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน ไม่เป็นข้อเท็จจริงในการประพฤติปฏิบัติ ถึงไม่มีขณะ แล้วไม่รู้ถึงเหตุผลของมันไป

แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริง ครูบาอาจารย์ท่านบอกให้ทำขึ้นมา ให้มีอุบายวิธีการที่เผชิญหน้ากับมัน แล้วเผชิญหน้ากับมัน ถ้ามีสัมมาสมาธิเป็นกำลัง ปัญญามันเกิด มันจะรู้จะเห็นของมัน มันเข้าใจและพิจารณาปล่อยวางได้

แต่ถ้าสมาธิมันไม่มีกำลัง เราใช้ปัญญา มันเป็นสัญญา มันเป็นความคิดเหมือนกัน แต่กิเลสมันขี้มเลยม กิเลสมันหัวเราะเยาะด้วย ใช้อุบายเก่าๆ มึงใช้สติปัญญาสักหน่อยสิ มึงหลอกง่ายเหลือเกิน นี่ถ้าใช้สัญญา กิเลสมันหัวเราะเยาะเลย หัวเราะเยาะ แต่เราทุกข์ยาก

เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เราลงทุนลงแรงเหนื่อยยาก เราพยายามทำของเราให้เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาให้เป็นประโยชน์กับเรา แต่ด้วยการบิด ด้วยการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ในการกระทำของตน เพราะเริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติใหม่

ครูบาอาจารย์ท่านพยายามจะให้กำลังใจ แล้วทำให้มันดีขึ้น ดีขึ้นขึ้นมา ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วใช้สติปัญญาต่อเนืองไป ถ้ามีสัมมาสมาธิเป็นกำลัง มันจะพิจารณาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา มันก็ปล่อยๆ ถ้าปล่อยแล้วมันก็มีความสุขนะ

เวลาเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริงใจ

เวลาปฏิบัติทุกข์แสนเข็ญ แต่เวลามันปล่อยมันวาง เห็นใหม่ อย่างที่ว่าหลวงตาพระมหาบัว ท่านพูดไป ถ้าจิตมันลงสมาธิ มันสงบไปได้ถึง ๓ วัน ๓ วันคือท่านทำจริงทำจริงของท่าน แล้วท่านทำต่อเนื่องของท่าน ทำต่อเนื่องยกขึ้นสู่วิปัสสนา เพราะอะไร

เพราะคนเรามันเคยล้มลุกคลุกคลาน คนมันเคยเจ็บ คนมันเคยเวลามันเสื่อม เวลาเสื่อมแล้วกว่าจะฟื้นฟูขึ้นมา

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ทุกองค์ ไม่มีองค์ไหนหรอกที่ไม่เคยเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ เวลาเจริญขึ้นมาเนี่ย แหม! มีความสุขมีความสุขเต็มทั้งนั้น เวลามันเสื่อมนะ หัวชนภูเขา แล้วมันเป็นความรู้สึกในใจใจ หน้าที่ก็อย่างหนึ่ง แต่ในหัวอกเราร้อน

แล้วพยายามฝึกหัดปฏิบัติ เวลาจิตมันเสื่อมแล้วจะฟื้นฟูขึ้นมาเนี่ยแสนยาก แต่ก็มีอาการกระทำให้มันดีขึ้นขึ้นมา พอดีขึ้นขึ้นมา พอมีกำลังขึ้นมา เราย่นอมไปสติปัญญา ๔ พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ

เวลากิเลสมันหลบ กิเลสมันซ่อนตัว กิเลสมันล่องลวง นั้นเรารู้ได้ตลอด แต่พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลามันสมุจเฉทปหานไป มรรคสามัคคีใจ เวลามันขาด สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพหตป รามาส สังโยชน์ขาดตั้งแขนขาด

คำว่า “ตั้งแขนขาด” มันขาดชัดๆ นิโรธ ขณะ เวลามันชัดเจนของมัน มันชัดเจนอย่างนั้น มันชัดเจนอย่างนั้นนะ ถ้าสังโยชน์มันขาด ขาดไปจากจิตดวงนั้น

นี่ไง ที่ว่ากิเลสอยู่ที่ฐิติจิต มีลูกมีหลานของมัน เวลาขาด หลานมันขาด เวลาขาด สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส เวลามันขาด กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันแยกหมด กิเลสมันแยกออกไป กิเลสกับจิตมันแยกออก เห็นไหม

คำว่า “กิเลส โน่นก็กิเลส”

มึงไม่เคยเห็นนะ แล้วมึงไม่รู้ด้วยเวลากิเลสมันขาดไปจากจิต

ธรรมและวินัยในพระไตรปิฎกไง ดั่งแขนขาด กิเลสขาดแต่ละชั้นแต่ละตอน ขณะนี้ดั่งแขนขาด นิโรธ ดับทุกข์ มหัตศจรรย

มหัตศจรรยเพราะอะไร

“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังชื่นชมพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก

แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาล้มลุกคลุกคลาน มีอำนาจวาสนาจะเป็นนักรบ รบกับกิเลสในใจของตน หน้าที่ของพระคือการรบกับกิเลสในใจของตัวเอง นักรบ นักรบขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วรบจนหลานมันตาย มันขาด สมุจเฉทปหาน นิโรธ ดับหมด เกิดอีก ๗ ชาติ พระโสดาบันต้องรู้ความเป็นพระโสดาบันโดยสมบูรณ์แบบในใจของตน

ถ้าเป็นโสดาบันไม่รู้สถานะของความเป็นโสดาบัน เป็นโสดาบันได้อย่างไร

นักปฏิบัติมากมายบอกว่ามีดวงตาเห็นธรรม เป็นพระโสดาบัน แต่ไม่รู้เหนือรู้ได้ ไม่รู้จักจิตของตน ไม่รู้สิ่งใดๆ เลย นั่นนะกิเลสมันยกหาง มันดันทุรัง

“ก็พูดเหมือนกัน ทำเหมือนกัน ทำไม่จะไม่เหมือนกัน ปฏิบัติลูกศิษย์ครูบาอาจารย์เดียวกัน ทำไม่จะทำไม่ได้ มันต้องทำได้เหมือนกัน”

นี่เวลามันขทาง มันตันทุ้ง แล้วถ้าทำไม่ได้มันก็แซ่ๆ แซ่อยู่อย่างนั้นนะ

เพราะกิเลสเป็นนามธรรมไง แล้วความรู้สึกนึกคิดเราเป็นนามธรรมไง แต่เวลาเจ็บช้ำน้ำใจ ไม่นามธรรมนะ เวลามันทุ้งบีบคั้นหัวใจนัก

เวลาทำความปกติสุขขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เวลาสังโยชน์มันขาดตั้งแขนขาด มันจะเห็นตามความเป็นจริงว่ากิเลสมันเป็นอย่างไร

แล้วเข้าใจแล้ว แต่เดิมเราเข้าใจแต่ชื่อ เรามีการศึกษามา เราว่าสิ่งนั้นเป็นกิเลสๆ มันน่าเกลียดน่ากลัวไปทั้งสิ้น น่าเกลียดน่ากลัว เราก็ขยะแซง แต่เราก็ไม่รู้ เราก็ไม่เห็น เราก็ทำสิ่งใดให้เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาไม่ถูกต้องชอบธรรม มันก็ปฏิบัติพอเป็นพิธี พิธีปฏิบัติในพระพุทธศาสนา แล้วก็เป็นแนวทางสติปัฏฐาน ๔

เมื่อใดทำความสงบของใจได้ มีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เห็นใหม่ นี่แนวทางสติปัฏฐาน ๔ ของพระพุทธศาสนา

แล้วเวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ หลานมันตาย ตั้งแขนขาด นิโรธ ขณะ ดับ นี่ไง จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ เกิดอีก ๗ ชาติ แล้วพิจารณาต่อเนื่องไปบุคคลคู่อี่ ๒ คู่อี่ ๓ คู่อี่ ๔

เวลาเป็นมรรคๆ มรรคละเอียดลึกซึ้งกว่านี้ ลึกซึ้งกว่านี้เพราะอะไร เพราะกิเลสมันละเอียดลึกซึ้งกว่า แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไปมันจะเป็นสติ มหาสติ ปัญญา มหาปัญญา ปัญญาที่จะละเอียดรอบคอบกว่านี้

แล้วรอบคอบในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ เพราะกิเลสมันอาศัยกาย อาศัยเวทนา อาศัยจิต อาศัยธรรม นี่เป็นเครื่องมือเครื่องดำเนินของมัน กาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งที่มีชีวิต แล้วถ้ามันยังมีกิเลส มันยังมีพ้อมีแม่ที่ฝังอยู่ในใจ เวลาปฏิบัติไปสมบุกสมบันมาก

เวลาปฏิบัติเริ่มตันขึ้นมา เวลาปฏิบัติไม่เป็น ที่เวลาปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือ คราวเริ่มต้น เริ่มต้นจับพลัดจับผลูอะไรไม่ได้เลย เวลาจับพลัดจับผลูไม่ได้เลย เวลาศึกษามาเป็นภาคทฤษฎีทั้งนั้นนะ แล้วเวลาฝึกหัดปฏิบัติก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ

เพราะถ้าปล่อยทฤษฎี เราจะเป็นชาวพุทธได้อย่างไร เราเป็นชาวพุทธเราก็ต้องศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอาศัย เราก็ศึกษา ปฏิบัติแล้วก็ปฏิบัติตามนั้นนะ แล้วก็ล้มลุกคลุกคลาน ไม่เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา

เวลาเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เป็นนักรบๆ ขึ้นมา เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เวลากิเลสมันขาด นี่แนวทาง

การประพฤติปฏิบัติลำบากที่สุดคือขั้นที่หนึ่ง ขั้นแรกสมมุติสมมติเพราะมันจะเปลี่ยนจากโลก จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี่เรื่องโลก กามภพ รูปภพ อรูปภพ ถ้าไม่นิโรธ ไม่ดับทุกข์ ไม่มีต้นไม่มีปลาย เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเพื่อจะเข้าสู่ธรรมๆ จากโลกเข้าสู่ธรรม เวลาเข้าสู่ธรรม ฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริง แล้วมีเฉพาะในพระพุทธศาสนา แล้วมีในเฉพาะใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเท่านั้น

เพราะใจของผู้ปฏิบัติ นั้นนั่นคือต้นเหตุ นั้นนั่นคือตัวจิต นั้นคือตัวเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วจิตนี้เกิดในครรภ์ ในไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ มาเกิดเป็นเราอยู่ที่นี่ แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมาถ้าเป็นข้อเท็จจริงนี่พระพุทธศาสนา

นักรบ นักรบรบกับจิตของตนนี่แหละ รบกับกิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจดวงนี้ไง ถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เวลามันเป็นข้อเท็จจริง เป็นความจริงของเราขึ้นมา เวลาสมมุติเหตุผล มันขาด สมบูรณ์แบบ แล้วต้องรู้

เพราะอะไร

เพราะไม่รู้คืออวิชชา เพราะความไม่รู้ถึงพาให้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วปฏิบัติจนรู้แล้วไม่รู้ถึงสถานะของความเป็นจริง เออ! กูงเหมือนกันนะ

แต่ถ้าเป็นความจริง สาธุ ตั้งแขนขาดและอยู่ในหัวใจดวงนี้ แล้วพยายามทำความสงบของใจให้มากขึ้น เพราะจะต้องเห็นสติปัญญา ๔ ที่ละเอียดลึกซึ้งมากขึ้นไป

ละเอียดยิ่งขึ้นมากขึ้นไป เพราะกิเลสมันมีสถานะ จากหลาน ลูก จากพ่อจากแม่ จากปู่ ปู่คือ
นโยบาย ปู่เน้นนะเจ้าวัฏจักร ชั้นสุดท้ายนั่นนะ นั่นนะติดมาก

ครูบาอาจารย์ถ้าเป็นธรรม จบ ถ้าไม่ทำ ติดทั้งนั้น ไปได้ยากมาก

นี่ไง หลวงตามหาบัวท่านพูดไป ปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นกับคราวถึงที่สุด

อืม! จริง คราวถึงที่สุดนะ เจียนตาย ถ้าไม่มีอำนาจวาสนาจริงก็แค่นั้น

ฉะนั้น เวลาในวงกรรมฐานไป ที่ว่าเพชรน้ำหนึ่งสุดท้ายท่านบอกว่า เพชรน้ำสอง เพชรน้ำสาม
น้ำซาวซาวอีกต่างหาก

มีธรรมบ้างไหม มี เพราะมันยากไป มันทั้งยาก มันต้องมีสติมีปัญญา ต้องรอบคอบ แล้ว
รอบคอบภายนอก ภายในใจ ภายนอกคือชีวิต ภายนอกคือปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้
เพื่อประพฤติปฏิบัติ

การดำรงชีวิตถ้าผิดพลาด มันเป็นเรื่องทางโลกหมด ผิดพลาดมันก็แบกโลก มันเป็นโลกามิส
ใจ สรรเสริญ เยินยอ ยกย่อง ติดไปกับเขา แล้วถ้าติดไปกับเขา คืออารมณ์ความรู้สึกมันก็พาดพิง
อารมณ์อย่างนั้นไปตลอด มันจะปล่อยวางเรื่องอย่างนั้นมาสู่สัมมาสมาธิได้อย่างไร ถ้าหลงโลก มัน
ไปกับโลกโดยการเยินยอ ยกย่อง ปอบัน มันเป็นเรื่องของโลก

ถ้าเรื่องของธรรมละ

เรื่องของธรรม ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม หัวรั้นจักรไร ท่านรับผิดชอบไว้ให้หมด แล้วเรา
ต่างหากที่จะเข้าสู่ทางจกกรรม เข้าสู่การฝึกหัด นั่งประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา

นี่ไง สร้างวัตถุมันสร้างได้ง่ายๆ ขนาดว่าสร้างกัน สร้างได้ง่ายๆ ดูวัดทั่วไป ไอ้โฮ! มันจะเป็น
โรงลิเกหมดแล้ว มันจะเป็นแหล่งท่องเที่ยววนั้นนะ

แล้วถ้าเป็นวัดกรรมฐาน ก็ไม่มีหน้ามีตา ก็ไม่เท่าเทียมทางโลกเขา

ก็เท่าเทียมโลกก็เท่าเทียมโลกามิสนั่นไง เท่าเทียมโลกมันก็จะไปอยู่กับโลกไง

ถ้าใจมันเป็นธรรม มันจะเข้ากับธรรม แล้วถ้าเข้ากับธรรมไง สัปปายะ กายวิเวก จิตวิเวก สัปปายะ ๔ หมู่คณะเป็นสัปปายะ หาหมู่คณะที่ติงาม อาหารเป็นสัปปายะ สถานที่เป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ถ้าเป็นสัปปายะจะรู้ว่าโลกกับธรรม

โลกก็โลก เราเกิดมากับโลก เราอยู่กับโลก เราปฏิเสธโลกไม่ได้หรอก แต่ก็ให้มันเป็นโลกอยู่นั่นสิ อย่าให้มันรูกล้ำเข้ามาในเรื่องของธรรม ถ้าธรรม สัปปายะ ๔ แล้วครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ท่านปกป้องคุ้มครองไว้ให้ฝึกหัดปฏิบัติธรรม

เพราะการเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก แล้วได้เกิดเป็นมนุษย์แล้ว แล้วเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามหัทศจรย์และยิ่งใหญ่มาๆ แต่ยิ่งใหญ่ด้วยอริยสัจ ยิ่งใหญ่ด้วยสัจธรรม ไม่ใช่ยิ่งใหญ่โดยวัตถุ ไม่ใช่ยิ่งใหญ่ด้วยวัตถุอารามที่มหัทศจรย์ ไม่ใช่

สร้างคนแสนยาก สร้างหัวใจนั้นต่างหาก หัวใจที่เป็นนักรบๆ ไม่ให้กิเลสมันชูหาง ไม่ให้กิเลสมันยกหาง ถ้ามันชูหาง ก็เคลิบเคลิ้มกับมันไป ถ้ามันยกหาง ก็ดันทุรังเชียวนะ ฉันทพระกรรมฐาน ฉันทปฏิบัติประสบความสำเร็จยิ่งยวด ยอดเยี่ยม ดันทุรังไปอย่างนั้นนะ ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติตามความเป็นจริง ดังแขนขาด ดังแขนขาด ฟันกิเลสขาดเป็นชั้นเป็นตอน เป็นชั้นเป็นตอน มหัทศจรย์กับใจดวงนั้น มหัทศจรย์กับการฝึกหัดแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ในพระพุทธศาสนา เอวัง